

Normativ-hüquqi aktlar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

I f ə s i l

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

M a d d ə 1. Bu Qanunun vəzifəsi

Bu Qanun Azərbaycan Respublikasının qanunlarının və başqa normativ-hüquqi aktlarının hazırlanması, dərji, qüvvəyə minməsi, izahı və bunlarla əlaqədar müvafiq dövlət orqanlarının qarşılıqlı fəaliyyət qaydalarını müəyyən edir.

M a d d ə 2. Azərbaycan Respublikasının normativ-hüquqi aktı anlayışı

Azərbaycan Respublikasının normativ-hüquqi aktı (bundan sonra normativ-hüquqi akt) səlahiyyətli dövlət orqanı tərəfindən qəbul edilmiş, göstərişləri ümumi xarakter daşıyan və hüquq normalarını müəyyən edən, dəyişdirən və ya ləğv edən, dəfələrlə tətbiq olunmaq üçün nəzərdə tutulmuş rəsmi yazılı sənədə deyilir.

Azərbaycan Respublikasının normativ-hüquqi aktları aşağıdakılardır:

—Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası;

—Azərbaycan Respublikasının qanunları;

—bu maddənin birinci hissəsinin tələblərinə cavab verən Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları, Azərbaycan Respublikası nazirliklərinin, dövlət komitələrinin və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının aktları.

M a d d ə 3. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və referendum yolu ilə qəbul edilmiş aktların normativ-hüquqi aktlar sistemində yeri

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası normativ-hüquqi aktlar sistemində ali hüquqi qüvvəyə malikdir.

Referendum yolu ilə qəbul edilmiş normativ-hüquqi aktlar başqa normativ-hüquqi aktlara nisbətən daha yüksək hüquqi qüvvəyə malikdir və bu cür aktlar yalnız referendum yolu ilə ləğv edilə və ya dəyişdirilə bilər.

M a d d ə 4. Normativ-hüquqi aktlar qəbul etmək səlahiyyətinin hüquqi əsası

Normativ-hüquqi aktlar qəbul etmək səlahiyyəti olan orqanlar və bu səlahiyyətin həddləri Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və digər qanunları ilə müəyyən edilir.

M a d d ə 5. Normativ-hüquqi aktların daha yüksək hüquqi qüvvəsi olan normativ-hüquqi aktlara uyğunluğu

Normativ-hüquqi aktlar Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına və onlardan daha yüksək hüquqi qüvvəsi olan başqa normativ-hüquqi aktlara uyğun olmalıdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının qanunları və digər normativ-hüquqi aktları Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olmalıdır.

M a d d ə 6. Normativ-hüquqi aktlar qəbul etmək səlahiyyətinin aşağı orqanlara verilməsi

Azərbaycan Respublikasının normativ-hüquqi aktlar qəbul etmə səlahiyyəti olan dövlət orqanları bu səlahiyyətin bir hissəsini, qanunla başqa hal nəzərdə tutulmazsa, aşağı dövlət orqanlarına verə bilərlər.

Səlahiyyəti vermə aktında verilən səlahiyyətin həcmi, müddəti və səlahiyyəti alan orqan göstərilməlidir.

Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında müəyyən edilmiş müstəsna səlahiyyətlərini başqa orqanlara verə bilməz.

Bu maddənin birinci abzasında göstərilən qaydada səlahiyyət almış orqan bu səlahiyyəti ayrı orqana verə bilməz.

Verilmiş səlahiyyətin həyata keçirilməsi məqsədilə normativ-hüquqi akt qəbul edən orqan həmin səlahiyyətin verilməsi haqqında normativ-hüquqi akta istinad etməlidir.

Verilmiş səlahiyyətin həyata keçirilməsi məqsədilə normativ-hüquqi akt qəbul etmiş orqan onu qəbul edildiyi andan etibarən 24. saat ərzində (qeyri-iş günləri nəzərə alınmır) səlahiyyəti verən orqana təqdim edir. Səlahiyyəti vermiş orqan aktı ləğv edə və ya dəyişdirə bilər.

Səlahiyyəti vermə aktında başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, verilmiş səlahiyyəti həyata keçirən orqan bununla bağlı məsrəfləri özünün büdcə vəsaitləri həcmində müəyyən etməlidir.

M a d d ə 7. Normativ-hüquqi aktlar arasında ziddiyyət olduqda məhkəmələrin konkret işlərə baxma qaydası

Azərbaycan Respublikasının məhkəmə orqanları konkret işlərin həlli ilə əlaqədar icra orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və ya qanunlarına zidd olduğunu müəyyən etdikdə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları əsasında, qanunlar arasında ziddiyyət olduğunu müəyyən etdikdə isə zamanca daha sonra qüvvəyə minmiş qanunlar əsasında qərar qəbul edirlər.

M a d d ə 8. Normativ-hüquqi aktların beynəlxalq hüquqi aktlara uyğunluğu

Normativ-hüquqi aktların Azərbaycan Respublikasının iştirak etdiyi, müəyyən edilmiş qaydada bağlanmış beynəlxalq müqavilələr” və beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş normalarına və prinsiplərinə zidd olduğu hallarda beynəlxalq müqavilə və normalarda nəzərdə tutulan qaydalar

tətbiq olunur.

M a d d ə 9. Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpası elan edilənə qədər qüvvədə olmuş aktların hüquqi qüvvəsi

Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi elan edilənədək qüvvədə olmuş, Azərbaycan Respublikasının suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə zidd olmayan, milli dövlət quruluşunun dəyişdirilməsinə yönəldilməmiş aktların hamısı Azərbaycan Respublikasında hüquqi qüvvəsini saxlayır.

Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunları qəbul edilənədək siyahısı Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti tərəfindən müəyyən edilmiş SSRİ qanunları Azərbaycan Respublikası ərazisində hüquqi qüvvəsini saxlayır.

M a d d ə 10. Normativ-hüquqi aktların baxılması və təsdiqinin hüquqi əsasları

Azərbaycan Respublikası qanunlarının, Azərbaycan Respublikası Ali Soveti qərarlarının baxılması, qəbul edilməsi və təsdiqi qaydası Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin rəqlamenti və bu Qanunla müəyyən edilir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ-hüquqi aktlarının baxılması, qəbul edilməsi və təsdiqi qaydası Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təsdiq etdiyi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin rəqlamenti ilə müəyyən edilir.

Azərbaycan Respublikası nazirliklərinin, dövlət komitələrinin və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlarının baxılması, qəbul edilməsi və təsdiqi qaydası bu orqanlar haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və ya Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi əsasnamələrlə müəyyən edilir.

M a d d ə 11. Normativ-hüquqi aktların hazırlanması haqqında metodik göstəriş və qaydalar

Bu Qanun əsasında:

—Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti Azərbaycan Respublikası qanunlarının hazırlanması qaydası haqqında Metodiki göstərişləri;

—Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti özünün, habelə nazirliklərin, dövlət komitələrinin və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının qərarlarının hazırlanması haqqında Qaydaları qəbul edirlər.

I l f ə s i l

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLAR QƏBUL ETMƏK SƏLAHİYYƏTİ OLAN ORQANLAR

M a d d ə 12. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsi və ona dəyişikliklər edilməsi

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarı ilə respublikanın bütün əhalisi arasında ümumxalq səsverməsi (referendum) keçirmək yolu ilə qəbul edilir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına dəyişikliklər və əlavələr Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında nəzərdə tutulmuş qaydada edilir.

M a d d ə 13. Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qəbul etdiyi normativ-hüquqi aktlar

Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti qanun və qərarlar qəbul edir.

Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə ümumdövlət əhəmiyyətli ən vacib məsələlər tənzimlənir:

—Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının konstitusiya hüquqlarının, azadlıqlarının həyata keçirilməsi qaydası;

—Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığı münasibətləri;

—Azərbaycan Respublikasının dövlət təhlükəsizliyi və müdafiəsi ilə bağlı məsələlər;

—mülkiyyət münasibətləri;

—xalq təsərrüfatının, sosial-mədəni quruculuğun idarə olunma-sının təşkili;

—büdcə maliyyə sistemi, qiymətqoyma və vergiqoyma;

—əməyin ödənilməsi;

—cinayət məsuliyyəti və cinayət prosesi, məhkəmə icraatı;

—siyasi partiyaların, həmkarlar ittifaqlarının və ictimai birliklərin yaranması və fəaliyyətinin əsas şərtləri;

—kütləvi informasiya vasitələrinin hüquqi statusu;

—ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı məsələlər yalnız qanunla tənzimlənir.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ilə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin səlahiyyətinə aid edilmiş digər məsələlər barəsində də qanunlar qəbul edilə bilər.

M a d d ə 14. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qəbul etdiyi aktlar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları əsasında və onların icrası üçün fərmanlar, öz aparatının işinin təşkili, həmçinin ümumi xarakter daşımayan başqa təşkilati və operativ məsələlərin həlli üçün sərəncamlar verir.

M a d d ə 15. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qəbul etdiyi aktlar

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları əsasında və bunların icrası üçün qərarlar qəbul edir, operativ və başqa cari, qeyri-normativ xarakterli məsələlərin həlli üçün sərəncamlar verir.

M a d d ə 16. Azərbaycan Respublikası mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının qəbul etdiyi aktlar

Azərbaycan Respublikasının nazirlikləri, dövlət komitələri və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları Azərbaycan Respublikasının qanunları, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərman və sərəncamları, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar və sərəncamları əsasında və onların icrası üçün öz səlahiyyəti daxilində əmr və kollegiya qərarı formasında normativ aktlar qəbul edirlər. Bu orqanların qəbul etdikləri başqa adlı aktlar (təlimat, əsasnamə, metodik göstərişlər və s.) da müvafiq əmrlər və kollegiya qərarları ilə təsdiqlənir.

Nazirlik, dövlət komitələri və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının struktur bölmələrinin normativ-hüquqi aktlar qəbul etmək hüquqları yoxdur.

Nazirlik, dövlət komitələri və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının qəbul etdikləri aktlarda onların hansı aktın icrası üçün verildiyi göstərməlidir.

III f ə s i l

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN HAZIRLANMASI PLANLARININ TƏSDİQİ

M a d d ə 17. Normativ-hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması planlarının təsdiqi

Azərbaycan Respublikası qanunları layihələrinin hazırlanması planları Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin hüquq siyasəti komissiyası tərəfindən digər əlaqədar komissiyaların və Ali Sovetin Katibliyinin iştirakı ilə hazırlanır. Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti və ya onun tapşırığı ilə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri tərəfindən təsdiq olunur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təqdim edəcəyi qanun layihələrinin, ən vacib fərmanlarının və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərar layihələrinin hazırlanması planları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təsdiq edilir.

Azərbaycan Respublikasının nazirlik, dövlət komitələri və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları özlərinin hazırlayacaqları normativ-hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması haqqında planları təsdiq edirlər.

Bu planlara hazırlanması həmin mərkəzi icra hakimiyyəti orqanına tapşırılmış və yaxud özlərinin hazırlamaq niyyətində olduqları aktların layihələri daxildir.

M a d d ə 18. Plan layihələri hazırlanarkən nəzərə alınan təkliflər

Plan layihələri hazırlanarkən Azərbaycan Respublikasının əlaqədar təşkilatlarının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və başqa inzibati ərazi vahidlərinin, xalq deputatlarının, elmi idarələrin təklifləri, kütləvi informasiya vasitələrində və əhəlinin müraciətlərində irəli sürülmüş təkliflər nəzərə alınır.

M a d d ə 19. Plan layihələrinin müddətləri

Normativ-hüquqi aktlar üzrə cari planlar, bir qayda olaraq 1—3 il müddəti üçün tərtib olunur.

Zəruri hallarda 5 il və daha artıq müddət üçün perspektiv planlar nəzərdə tutula bilər. Bu planlarda qanunvericiliyin inkişaf istiqamətləri, kodifikasiya və ya normativ sənədlərin başqa cür qaydaya salınması üzrə iri tədbirlər müəyyən olunur, normativ aktların sistemləşdirilmiş və yaxud yeniləşdirilmiş nəşrlərinin hazırlanması nəzərdə tutulur. Perspektiv planlar cari planlarda konkretləşdirilir və nəzərə alınır.

M a d d ə 20. Plandankənar layihələrin hazırlanması

Normativ-hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması planları ən vacib və iri həcmli aktların hazırlanmasını nəzərdə tutur və yuxarı orqanların tapşırığı, habelə başqa zəruri hallarda plandankənar layihələrin hazırlanmasını istisna etmir.

I V f ə s i l

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN LAYİHƏLƏRİNİN HAZIRLANMASI

M a d d ə 21. Layihə hazırlamaq üçün komissiyaların yaradılması

Layihə hazırlayan orqan, bir qayda olaraq, layihəni hazırlamaq üçün həmin orqanın işçilərindən, mütəxəssis və alimlərdən ibarət komissiya yaradır.

Layihələrin hazırlanması işinə elmi idarələrin, marağı olan dövlət və qeyri-dövlət təşkilatlarının nümayəndələri cəlb edirlər.

Layihələrin hazırlanmasında layihələri tərtib edən orqan və təşkilatların hüquq bölmələrinin iştirakı zəruridir.

M a d d ə 22. Layihələrin hazırlanması və ya sifariş edilməsi

Normativ-hüquqi aktın ilkin layihəsinin, o cümlədən alternativ layihələrin hazırlanması dövlət orqanlarına və təşkilatlarına, elmi idarələrə, qeyri-dövlət təşkilatlarına, ayrı-ayrı alim və mütəxəssislərə və ya onların kollektivlərinə tapşırıla, yaxud müqavilə ilə sifariş verilə, habelə ən yaxşı layihə üçün müsabiqə elan edilə bilər.

M a d d ə 23. Dövlət orqanlarının və inzibati-ərazi vahidləri nümayəndələrinin layihələrin hazırlanmasına cəlb edilməsi

Naxçıvan Muxtar Respublikasının və inzibati-ərazi vahidlərinin səlahiyyəti və mənafeyi ilə bağlı layihələr hazırlanarkən onların müvafiq orqanları bu işə cəlb olunurlar.

İqtisadiyyatın, dövlət idarəçiliyinin ayrı-ayrı sahələri üzrə layihələrin hazırlanmasına bu sahələrin inkişafı və vəziyyəti üçün cavabdeh olan nazirliklər, dövlət komitələri və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları cəlb olunurlar.

M a d d ə 24. Layihələrin rəy üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə göndərilməsi

Azərbaycan Respublikası qanunlarının layihələri, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin normativ xarakterli fərmanlarının layihələri, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ xarakterli qərarlarının layihələri rəy üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə göndərilir.

M a d d ə 25. Layihələrin yayılması

Azərbaycan Respublikası qanunlarının layihələri kütləvi informasiya vasitələri ilə və başqa üsullarla əhalinin nəzərinə çatdırıla bilər.

M a d d ə 26. Layihələrin ümumxalq müzakirəsinə verilməsi

Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti öz təşəbbüsü və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin təşəbbüsü ilə qəbul etdiyi qərarla Azərbaycan Respublikasının qanun layihələrini ümumxalq müzakirəsinə verə bilər.

M a d d ə 27. Əsas və konkretləşdirici layihələrə eyni vaxtda baxılması

Əsas normativ-hüquqi aktın və onun müddəalarını inkişaf etdirən və ya konkretləşdirən başqa aktların layihələri eyni vaxtda hazırlanır və baxılır, bu mümkün deyilsə əsas layihədə və ya onun qüvvəyə minməsi barədə aktın layihəsində bu cür aktların hazırlanması və qəbul edilməsi tapşırığı nəzərdə tutulur.

M a d d ə 28. Layihəyə əlavə edilən sənədlər

Normativ-hüquqi aktların layihələri onların işlənilib hazırlanması zərurətini əsaslandırmaqla, gələcək aktların məqsədlərini, əsas müddələrinin və qüvvədə olan qanunvericilik sistemində onların yerinin, onların tətbiqindən gözlənilən sosial-iqtisadi və başqa nəticələrin geniş xarakteristikası, habelə bu layihələrin qəbul edilməsiylə qüvvədə olan qanunvericiliyə dəyişikliyi nəzərdə tutan aktın layihəsi ilə birlikdə baxılmaq və təsdiq üçün təqdim edilir. həm də layihələrin hazırlanmasında iştirak etmiş və layihə barədə razılığı alınmış kollektivlər və şəxslər, ortaya çıxan ixtilaf və onlar barədə motivli rəy göstərilir. həyata keçirilməsi əlavə maddi və başqa məsrəflər tələb edən layihə təqdim edilərkən onun maliyyə-iqtisadi əsasları da əlavə olunur.

M a d d ə 29. Normativ-hüquqi aktların rekvizitləri

Normativ-hüquqi aktın aşağıdakı rekvizitləri olmalıdır:

—aktın formasının adı: qanun, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı, nazirin əmri və s.

—tənzimləmə predmetini əks etdirən ad (başlıq)

—aktın tarixi və qəbul edildiyi yer

—müvafiq normativ-hüquqi aktı imzalamaq səlahiyyəti olan şəxsin imzası.

M a d d ə 30. Normativ-hüquqi aktın rəsmi mətninin təsdiqi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan Respublikasının qanununun və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanının, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarının, Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarının rəsmi mətnlərini, digər normativ-hüquqi aktların rəsmi mətnlərini isə onları qəbul etmiş orqanın rəhbəri təsdiq edir.

M a d d ə 31. Normativ-hüquqi aktın dili

Aktın mətni sadə, ədəbi dildə verilməlidir. Köhnəlmiş, çoxmənalı söz və ifadələrdən, obrazlı sözlərdən, epitet və metaforalardan istifadə edilməsinə yol verilmir.

M a d d ə 32. Normativ-hüquqi aktda məsuliyyət tədbirlərinin nəzərdə tutulması

Dövlət orqanları, müəssisə və təşkilatların, vəzifəli şəxslərin və vətəndaşların vəzifələrini nəzərdə tutan aktlarda, onların pozulmasına görə qüvvədə olan qanunvericilikdə məsuliyyət nəzərdə tutulmamışdırsa bu cür tədbirlər göstərilməlidir.

M a d d ə 33. Yeni normativ-hüquqi aktın qəbul edilməsi ilə əlaqədar qüvvədə olan aktların öz qüvvəsini itirməsi və ya onlara dəyişikliklər və əlavələr edilməsi

Yeni aktın qəbul edilməsi ilə yeni normativ göstəricilərə zidd olan və ya yeni aktla tam əhatə olunan, yaxud formal olaraq qüvvədən düşməmiş, lakin faktik əhəmiyyətini itirən əvvəllər qəbul edilmiş bütün aktlar, yaxud onun hissələri bu Qanunla müəyyən edilmiş qayda-da qüvvəsini itirmiş hesab olunur.

Yeni normativ-hüquqi aktın qəbul edilməsi ilə əlaqədar olaraq zəruri hallarda qüvvədə olan normativ-hüquqi aktlara onları qəbul etmiş orqan tərəfindən müvafiq dəyişikliklər və əlavələr edilir.

M a d d ə 34. Normayaradıcı orqanın ləğvi və ya yenidən təşkili hallarında onun aktlarının qüvvədən düşməsi, yayılması, onlara dəyişiklik və əlavələr edilməsi

Normayaradıcı orqanın ləğvi və ya yenidən təşkili zamanı onun aktlarının qüvvədən düşmüş hesab edilməsi, onların yayılması, onlara dəyişiklik və əlavələr edilməsi məsələləri həmin orqanın hüquqi varisi və yaxud yuxarı orqan tərəfindən həll edilir.

V f ə s il

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN MÜSTƏQİL ELMİ EKSPERTİZASI

M a d d ə 35. Layihələrin elmi ekspertizası və onun məqsədi

Baxılmaq və təsdiq olunmaq üçün təqdim edilmiş normativ-hüquqi akt layihəsinin keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi üçün müstəqil elmi (hüquqi, iqtisadi, maliyyə, texniki, ekoloji və s.) ekspertiza keçirilir.

Elmi ekspertizanın əsas məqsədi:

—hazırlanan layihələrin yüksək keyfiyyətinin, əsaslılığının, qanuniliyinin və aktuallığının təmin edilməsi;

—qəbul edilən normativ-hüquqi aktların elmi əsaslandırılmış sisteminin yaradılması;

—qəbul edilən aktların mümkün neqativ, sosial, iqtisadi, hüquqi, ekoloji və digər nəticələrinin aşkarlanmasıdır.

M a d d ə 36. Mütləq hüquqi ekspertiza

Dövlət büdcəsi, vətəndaşların konstitusiyaya hüquq, azadlıq və vəzifələrinin təminatı, dövlət orqanları, siyasi partiyalar, ictimai birliklər və həmkarlar ittifaqları, vergi sistemi və ekologiya məsələləri ilə bağlı bütün normativ-hüquqi aktlar hüquqi ekspertizadan keçirilməlidir.

M a d d ə 37. Layihəni ekspertizaya göndərmək səlahiyyəti

Normativ-hüquqi aktın layihəsi onu qəbul etmək səlahiyyəti olan orqanın rəhbərliyinin qərarı ilə elmi ekspertizaya göndərilir.

Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinə baxılmaq üçün verilmiş qanunun və ya başqa normativ-hüquqi aktın layihəsi elmi ekspertizaya Azərbaycan Respublikası Ali Soveti sədrinin, yaxud daimi komissiyanın qərarı ilə göndərilir.

Zəruri hallarda daimi komissiyaların və ya azı 10 nəfərdən ibarət xalq deputatının təklifi ilə layihə təkrar ekspertizaya verilə bilər.

M a d d ə 38. Ekspertlərin hüquqları

Qanunun və ya Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinə baxılmaq üçün verilmiş başqa normativ-hüquqi aktın layihəsinin ekspertizasında iştirak edən şəxslərin:

—Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Katibliyində, nazirlik, dövlət komitəsi və başqa dövlət orqanlarındakı layihənin hazırlanması ilə bağlı material və sənədlərlə, o cümlədən razılaşdırma və ümumxalq müzakirəsi zamanı alınmış təklif, rəy, irad və başqa materiallarla tanış olmaq;

—müvafiq layihə müzakirə edilərkən, normativ-hüquqi aktı qəbul etmək hüququ olan kollegial orqanların işində iştirak etmək hüquqları var.

M a d d ə 39. Ekspertlərin müstəqilliyi

Ekspertlər normativ-hüquqi aktı qiymətləndirərkən müstəqildirlər və ekspertiza keçirmə tapşırığı verən orqandan asılı deyillər.

M a d d ə 40. Ekspert rəyinə baxılması

Qanunun və ya Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinə baxılmaq üçün təqdim edilmiş başqa normativ-hüquqi aktın layihəsi barədə ekspertlərin rəyinə layihə Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetində müzakirə edilməmişdən qabaq daimi komissiyaların iclasında baxılır.

Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinə təqdim edilmiş və ekspertizaya göndərilmiş qanunun və ya başqa normativ-hüquqi aktın layihəsi Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetində yalnız ekspert rəyi verildikdən sonra müzakirə edilir.

V i f ə s i l

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN DƏRCİ VƏ BAŞQA FORMADA YAYILMASI

M a d d ə 41. Normativ-hüquqi aktların dərci

Özündə dövlət və xidmət sirrlərini əks etdirən normativ-hüquqi aktlar istisna olmaqla, bütün normativ-hüquqi aktlar yalnız rəsmi dərc olunduqdan sonra qüvvəyə minir.

Özündə dövlət və xidmət sirrlərini əks etdirən normativ-hüquqi aktların yayılması və qüvvəyə minməsi qaydası həmin aktlarla müəyyənləşdirilir.

Rəsmi dərc olunmamış qanun əsasında heç kim məhkum edilə və cəzalandırıla bilməz.

Rəsmi qaydada dərc olunmuş normativ-hüquqi aktlar qüvvəyə mindikdən sonra, onların hər hansı orqan tərəfindən yerlərə göndərilmə faktından asılı olmayaraq, bütün dövlət orqanları və vəzifəli şəxslər tərəfindən tətbiq və icra olunmalıdır.

M a d d ə 42. Normativ-hüquqi aktın icraçılarının vəzifələri

Normativ-hüquqi aktın icrası üçün məsul olan orqan və vəzifəli şəxslər:

—icraçıları aktla tanış etməli. (zəruri hallarda iltizamnamə ilə);

—zəruri hallarda aktların surətləri, onlardan çıxarışlarla icraçıları təmin etməli, aktları görünən yerlərdə asmalı, aktın qüvvəsi şamil edilən təşkilat, orqan və şəxslərin nəzərinə çatdırmaq üçün zəruri tədbirlər görməlidirlər.

M a d d ə 43. Azərbaycan Respublikası Ali Soveti və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının dərc olunması

Azərbaycan Respublikasının qanunları, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin qərarları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları və sərəncamları rəsmi nəşrlər sayılan "Azərbaycan" qəzetində və "Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı"nda dərc olunur. Onlar həmçinin istənilən kütləvi informasiya vasitələri və nəşriyyatlar tərəfindən dərc oluna bilərlər.

M a d d ə 44. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ xarakterli qərarlarının dərci

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ xarakterli qərarları rəsmi nəşr sayılan

“Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları məcmuəsi”ndə və “Respublika” qəzetində dərc olunur, zəruri hallarda onların dərhal və geniş yayımının təmini üçün digər kütləvi informasiya vasitələrinin köməyi ilə elan olunur.

M a d d ə 45. Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ aktlarının dərc olunması

Azərbaycan Respublikası nazirliklərinin, dövlət komitələrinin və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktları Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən. rəsmi nəşr olunan “Azərbaycan Respublikası nazirliklərinin, dövlət komitələrinin və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ aktlarının bülleteni”ndə dərc olunur.

VII fəsil

**NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN ZAMAN,
MƏKAN VƏ SUBYEKTLƏRƏ GÖRƏ QÜVVƏSİ**

M a d d ə 46. Azərbaycan Respublikası qanunlarının, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarının və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarının qüvvəyə minməsi müddəti

Azərbaycan Respublikası qanunları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanları və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları, onların özündə və ya onların qüvvəyə minməsi haqqında aktda ayrı müddət nəzərdə tutulmamışdırsa, bu Qanunun 41-ci maddəsində nəzərdə tutulan hallar istisna olunmaqla, rəsmi dərc edildikdən on gün sonra qüvvəyə minir. Aktın dərc edildiyi gün göstərilən müddətə daxil olmur.

M a d d ə 47. Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının aktlarının qüvvəyə minməsi müddəti

Nazirlik, dövlət komitələri və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktları müəyyən edilmiş qaydada dövlət qeydiyyatından keçdikdən və bu Qanunun 41-ci maddəsində nəzərdə tutulan hallar istisna olunmaqla, dərc olunduqdan sonra, onların özlərində ayrı müddət nəzərdə tutulmamışdırsa on gün sonra qüvvəyə minir.

M a d d ə 48. Məsuliyyət müəyyən edən aktların qüvvəyə minməsi

Əvvəllər məsuliyyətə səbəb olmayan hərəkətə görə məsuliyyət müəyyən edən və ya eyni hərəkətə görə əvvəlkinə nisbətən daha ciddi məsuliyyət, nəzərdə tutulan aktların geriye qüvvəsi yoxdur və onlar dərc olunduğu gündən azı on gün sonra qüvvəyə minir.

M a d d ə 49. Normativ-hüquqi aktın qüvvədə olma müddəti

Normativ-hüquqi aktın özündə ayrı hal nəzərdə tutulmamışdırsa o müddətsiz qüvvədə olur.

Akt bütövlükdə, yaxud onun bir hissəsi müvəqqəti qüvvədə ola bilər. Bu halda aktda onun və ya onun müvafiq hissəsinin qüvvədə olma müddəti göstərilir. Göstərilən müddət qurtaran kimi akt, yaxud onun müvafiq hissəsi əlavə elan olmadan qüvvədən düşür. Göstərilən müddət qurtaranadək aktı qəbul etmiş orqan aktın qüvvədə olma müddətinin artırılması və ya ona müddətsiz xarakter verilməsi haqqında qərar qəbul edə bilər.

M a d d ə 50. Normativ-hüquqi aktın öz qüvvəsini itirməsi

Normativ-hüquqi akt aşağıdakı hallarda öz qüvvəsini itirir:

- 1) müvəqqəti aktın müəyyən etdiyi müddət başa çatdıqda;
- 2) məzmunu əvvəllər qəbul edilmiş aktlara zidd olan yeni aktın qəbul edilməsi, müəyyən edilmiş qaydada beynəlxalq müqavilənin bağlanması.

Normativ-hüquqi akt onu qəbul etmiş orqanın aktı ilə və ya bunun üçün qanunvericiliklə müvəkkil edilmiş yuxarı orqanın aktı ilə qüvvədən düşmüş hesab edilir.

M a d d ə 51. Normativ-hüquqi aktların məkana və subyektlərə görə qüvvəsi

Normativ-hüquqi aktlar müvafiq olaraq, Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində və ya inzibati-ərazi vahidinin ərazisində qüvvədə olur.

Normativ-hüquqi aktların qüvvəsi qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına, Azərbaycan Respublikasının ərazisində olan xarici vətəndaşlara və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə, habelə konkret şəxslərə, orqanlara və təşkilatlara tətbiq edilə bilər.

VIII fəsil

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN İZAHI

M a d d ə 52. Normativ-hüquqi aktların izahını zəruri edən hallar

Normativ-hüquqi aktın məzmununun müəyyən edilməsinə, məna və məqsədlərinin, qanunvericinin istifadə etdiyi istilahlardan aydınlaşdırılmasına onun izahı deyilir.

Rəsmi izah buna səlahiyyəti olan orqanlar tərəfindən verilə bilər.

M a d d ə 53. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının rəsmi izahının verilməsi

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 104-cü maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və Azərbaycan Respublikasının qanunlarının rəsmi izahını Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti verir.

M a d d ə 54. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanlarının və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarlarının rəsmi izahı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti fərmanlarını özü rəsmi izah edə bilər, yaxud bu səlahiyyəti Azərbaycan Respublikasının, Nazirlər Kabinetinə verə bilər.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarlarını özü rəsmi izah edə bilər, yaxud bu səlahiyyəti başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarına verə bilər.

M a d d ə 55. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi və Azərbaycan Respublikası Ali Arbitraj Məhkəməsi Plenumlarının izah barədə təqdimatlar verməsi

Zəruri hallarda Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin və Azərbaycan Respublikası Ali Arbitraj Məhkəməsinin Plenumları normativ-hüquqi aktları qəbul etmiş orqana onların qəbul etdikləri aktların izahının verilməsi haqqında təqdimat, habelə öz səlahiyyəti dairəsində Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tətbiqi məsələlərinə dair məhkəmə təfsiri qaydasında izahatlar verir.

M a d d ə 56. İzahetmə zamanı akta dəyişikliklər olunmasının və konkretləşdirici normaların əlavə edilməsinin yolverilməzliyi

Normativ-hüquqi akt izah edilərkən ona dəyişikliklər edilməsinə, konkretləşdirici normalar əlavə olunmasına yol verilmir. Genişləndirici və yaxud məhdudlaşdırıcı təfsirə yalnız normativ-hüquqi aktın mətni və mənası arasında açıq-aşkar fərq olanda yol verilir.

IX f ə s i l

NORMATİV-HÜQUQİ AKTLARIN SİSTEMLƏŞDİRİLMƏSİ VƏ UÇOTU

M a d d ə 57. Normativ-hüquqi aktların məcmuə və topluları

Normativ-hüquqi aktların məcmuə və topluları həmin aktları qəbul edən orqanlar, yaxud onların tapşırığı ilə başqa orqanlar tərəfindən dərc olunur.

M a d d ə 58. Azərbaycan Respublikasının qanunlar toplusu

Azərbaycan Respublikasının bütün qanunları, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin normativ xarakterli fərmanları və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarları Azərbaycan Respublikasının qanunlar toplusuna daxil olur.

Azərbaycan Respublikasının qanunlar toplusu Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin, Prezidentinin və Nazirlər Kabinetinin rəsmi nəşridir.

M a d d ə 59. Azərbaycan Respublikasının mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktlar topluları

Azərbaycan Respublikasının nazirlikləri, dövlət komitələri, digər mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları qəbul etdikləri normativ-hüquqi aktların toplularını dərc edir, onları kontrol vəziyyətində saxlayır.

M a d d ə 60. Normativ-Hüquqi aktların dövlət uçotu və dövlət qeydiyyatı

Azərbaycan Respublikasının bütün normativ-hüquqi aktları dövlət uçotuna alınmaq üçün, Azərbaycan Respublikası nazirliklərinin, dövlət komitələrinin və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ-hüquqi aktları isə həmçinin dövlət qeydiyyatı üçün Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə göndərilir.

Azərbaycan Respublikasının normativ-hüquqi aktlarının dövlət uçotu və qeydiyyatı qaydası Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyənləşdirilir.

X f ə s i l

SON MÜDDƏALAR

M a d d ə 61. Normativ-hüquqi aktların hazırlanmasının, nəşrinin və qeydiyyatının maliyyələşdirilməsi

Normativ-hüquqi aktların müqavilə və ya sifarişlə hazırlanması, ən yaxşı layihə üçün müsabiqə keçirilməsi, onların ekspertizası, nəşri, sair üsulla yayılması, habelə dövlət qeydiyyatı, ilə əlaqədar xərclər respublika büdcəsi hesabına ödənilir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Heydər ƏLİYEV.

Bakı şəhəri, 6 sentyabr 1994-cü il.

№ 878.